

РЕЦЕНЗИЯ

От: проф. д.пс.н. Снежана Евлогиева Илиева
Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Философски факултет,
Катедра „Социална, организационна, клинична и педагогическа психология“
Научна специалност: Психология (Трудова и организационна психология)

Относно: дисертационен труд за присъждане на научна степен
„доктор на науките“ по научна специалност „Икономика и организация
на труда“ в Университет за национално и световно стопанство.

Автор на дисертационния труд: Марин Александров Паунов
Професор, доктор по икономика
УНСС

Тема на дисертационния труд:
Култура, икономика и социално доверие
(с изследване на ценностите на българите в европейски контекст)

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед №3196/17.12.2019 на Зам.ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът е представил за обсъждане дисертационния си труд в катедра Човешки ресурси и социална защита /Общикономически факултет на УНСС съгласно чл.39 от Правилник за прилагане на Закон за развитие на академичния състав в

Република България/ППЗРАСРБ. Разкриването на процедурата по защита на дисертационния труд е извършено на основание: решение на Катедрен съвет на катедра Човешки ресурси и социална защита (Протокол №4/13.12.2019) и решение на Факултетен съвет на Общикономически факултет (Протокол №12/17.12.2019) при УНСС.

Представените „Справка за изпълнение на минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ за придобиване на научната степен "доктор на науките" на проф. д-р Марин Александров Паунов“ и Справка за цитирани публикации на проф. д-р Марин Александров Паунов (197 цитати в книги), дават основание да се смята, че настоящата кандидатура напълно съответства на минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният дисертационен труд е с обем от 242 страници, които са структурирани в увод, пет основни глави, заключение и използвана литература.

Актуалността на разработваната проблематика не подлежи на съмнение и това убедително е показано от автора още в увода. Изследванията на ценностите в световен, европейски и национален контекст доминират в последните десетилетия, като се отчита тяхното влияние върху всички сфери на живота, включително и най-вече върху икономическото развитие. Ролята на културата като обяснение за икономическия напредък датира от началото на 20-ти век, но се засилва от търсенето на причините за „японското чудо“ през 80-те години и впоследствие в една или друга степен се прилага за страните от Източна Азия и за други страни, постигащи икономически резултати и успехи. Отговорът на въпроса, какво определя „богатството на нациите“, качеството на живот и благополучието на личността неминуемо се свежда до ценностите, залегнали в културата. Те се използват за обяснение там, където всички други фактори за икономически растеж и ефективност не са достатъчни да разкрият причините и механизмите, поради които едни общества и групи успяват, а други се провалят. Проф. Марин Паунов разширява и задълбочава търсенето на отговор на тези въпроси и поставя акцент върху социалното доверие, като това придава оригиналност на неговата изследователска теза.

Обектът и предметът на дисертационното изследване са очертани конкретно и са дефинирани седем изследователски тези, за които се търси потвърждение. В увода, а и по-нататък в основните глави на дисертацията, са заявени аргументирано изследователските търсения, като се подчертава сложността на пресечната точка между икономика и култура.

Основната цел на изследването е насочена към това да се допринесе за развитие на теорията и практиката по отношение на разбиране на ролята на културата като цяло и, в частност, на ценностите и на социалното доверие в контекста на икономическото развитие.

Изследователите в областта на социалните науки безусловно приемат, че ценностите детерминират поведението на индивидите, влияят върху управленските решения и стратегии, задават приоритети и ориентири на бъдещето развитие на организациите и обществата. В първа глава са представени водещите концепции относно ролята на ценностите, като е демонстрирано познаване на моделите, които най-често се използват в сравнителните изследвания на ценностите – на Ш. Шварц и на Р. Ингълхарт. Наред с това, трябва да се подчертае, че въпреки множеството изследвания на културата и нейните пресечни точки с организацията и бизнеса в световен и национален мащаб, остават още ред нерешени проблеми, които проф. Марин Паунов дефинира като цели и задачи на настоящия труд и на които се опитва да намери отговор.

Дебатът култура – икономика е стар, той е проследен хронологично във втора глава. В нея са посочени примери както за т. нар. икономически редуционизъм, свързан главно с възгледите на К. Маркс, така и на социологическия редуционизъм, произтичащ от възгледите на Вебер за протестантската етика и духа на капитализма. В следващите глави убедително от теоретична и теоретико-емпирична гледна се извежда ролята на социалното доверие – недоверие като културна характеристика, която има значение за икономическите и социалните процеси.

Като цяло мога да обобщя, че е демонстрирано познаване на научната литература, интерпретирани през призмата на автора и неговите изследователски цели са класическите и съвременните изследвания, както и се разкрива ролята на ценностите и връзката култура - икономика. Формулирани са изследователски тези и задачи, които

излизат извън обхвата или надграждат над повечето налични теоретични и емпирични модели.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Дисертационният труд разкрива съществена част от пресечните точки между икономика, култура и социално доверие. Акцентът върху социалното доверие дава възможност да се обяснят ред особености в икономическото и социалното развитие и служи като изходна точка за обяснение на националната специфика. Социалното доверие е конструкт, който е добре подбран в настоящето дисертационно изследване и който интегрира в себе си различни равнища на анализ: личностно, групово, организационно и социално. Това предполага използване и интегриране на концепции от различни области на научното познание: икономика, социология, психология, които са отчетени от автора. Определянето на социалното доверие като инфраструктурен елемент при културните дименсии и предпочитания дава подходяща обяснителна рамка и социалното доверие като теоретичен конструкт може да се приложи като опосредстваща променлива, която разкрива влиянието на културните и икономическите процеси върху индивидуалната мотивация и поведение.

Основните тези и задачи, заявени от проф. Марин Паунов, са намерили своето потвърждение и са постигнати. Използваните икономически критерии, свързани с резултатност и растеж, позволяват да се констатира наличието на взаимовръзки между икономика и култура на национално равнище. Сравнението на България с останалите изследваните страни от Европейското пространство въз основа на представителни първични данни от Европейските социални проучвания (ESS) е основание не само за песимистични констатации. Проф. Марин Паунов използва данните от сравнителния анализ, за да очертае препоръки и възможни решения, така че резултатите от неговия анализ са отправна точка за определяне на прогнози и действия в бъдеще време.

Извеждането на генерализираното социално доверие и различните по-частни аспекти на доверието, съответно към институциите в дадена страна – парламент, полиция, правна система, политици, дава основание да се направи сравнение между българското доверие или /не/доверие, както подчертава авторът, с това на респондентите от другите европейски страни, участвали в интерпретираното

проучване. Приведени са данни за връзките между доверие и базисните дименсии на културата по Хофстеде, като се подчертава ролята на индивидуализма и колективизма като водещо измерение на културата.

В дисертационния труд се анализират доминиращите ценности на българите и се отчитат причините и механизмите за тяхното формиране. Авторът предлага обяснителни модели, в които включва ред фактори, които оказват влияние върху ценностите на съвременните българи и върху социалното доверие – недоверие.

Сред съществените резултати от дисертационния труд е необходимо да се посочи анализът на особеностите и следствията на българското (не)доверие. Тук е очертана неговата специфика, като са използвани сравнителни анализи с други страни, изведени са социалноикономическите му измерения и са интерпретирани някои от факторите и причините за неговата поява и спецификата на ценностите като цяло. В тази част авторът представя своето виждане и интерпретация по проблеми, отнасящи се до националния характер. Той демонстрира лична ангажираност, загриженост и отговорност, което се изразява в емоционалността, колоритността и категоричността на изказа, но това по никакъв начин не намалява значимостта на направените от него констатации.

Ограниченията на настоящето изследване са обособени коректно от автора, като те се отнасят главно до методологически проблеми и статистически процедури и анализи, свързани с използваните данни, които се интерпретират при доказване на изследователските тези.

Предварително поставената основна цел на дисертационния труд, отнасяща се до установяване на ролята на социалното доверие във взаимовръзката култура – икономика, е постигната. Изведените в началото на дисертационния труд задачи изглеждат амбициозни и обхващат разнородни на пръв поглед проблеми, които варират от проучване дебата култура – икономика, през ролята на ценностите и на социалното доверие до това „да се анализират в ширина и дълбочина основни и особено съществени специфики на българския национален характер“ (с.6 от Автореферата). На практика обаче в анализа и интерпретацията на използваните данни се търсят и прилагат аргументи за всяка от поставените цели, а заявените задачи са реализирани. Необходимо е да се отбележи последователността на автора

при анализ на причините и последствията от недоверието. Той убедително твърди, че генерализираното социалното доверие е важен социален параметър и ключов елемент на социалния капитал и има особена роля за измеренията на националните култури и за икономическите и социалните процеси в обществата.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Теоретичните и приложни приноси са коректно формулирани от автора и съответстват на заявените творчески търсения.

В теоретично отношение сред водещите приноси в предоставения дисертационен труд биха могли да се обособят следните:

На първо място, направен е системен и аргументиран анализ на взаимосвързката култура – икономика в исторически план и в съвременността, като по този начин се допринася за изясняване на дебата култура - икономика. Подчертава се ролята на културата като фактор, който определя икономическите резултати и може да служи като обяснение за успеха – неуспеха на обществата като цяло и в частност, на съвременното българско общество.

Отчетена е връзката ценности – мотивация – активност на индивидуално ниво. Направен е опит да се интегрират феномени на различно ниво на анализ – предимно индивидуално и на обществото като цяло, които да обяснят спецификата на ценностите и ценностния профил на съвременните българи. За целта се използват както конструкти на индивидуално ниво – мотивация и перцепции на личността, така и такива, които се установяват на различни нива на анализ, в случая доверието и ценностите, които освен индивидите, характеризират групите, организациите и обществата като цяло.

Авторът извежда на преден план ролята на социалното доверие, като проследява взаимосвързките между генерализирано социално доверие и свързаните с него частни компоненти – доверие в парламента, политиците, правната система, полицията.

Социалното доверие се анализира от гледна точка на културните дименсии (властова дистанция, индивидуализъм/колективизъм, толерантност към неопределеността). Извеждането на социалното доверие като ключов компонент на

културата е безспорен принос и представлява оригиналността на издигнатата в дисертацията концепция на автора.

Сред приносите трябва да подчертае прилагането на мултидисциплинарен подход към изследваните проблеми, което неизбежно произтича от съдържанието на дискутираните въпроси. Авторът съчетава концепции от икономика, психология, социология, като коректно прилага техния понятиен апарат. Установените закономерности имат отношение към решаването на фундаментални и приложни проблеми и тяхната теоретико-емпирична стойност позволява те да бъдат приложени от широк кръг специалисти в областта на социалните науки.

Приносите с теоретико-приложен характер могат да бъдат отнесени към конкретизиране на параметрите и особеностите на социалното доверие и към илюстриране със статистически издържани данни и подходящи практически примери на тясната връзка между култура, ценности, социално доверие и икономика. Очертан е ценностният профил на съвременните българи, като са използвани ценностните категории на Шварц и са отчетени актуални и релевантни данни. Приложеният модел за изследване на ценностите позволява да се подчертаят сложните отношения на взаимно допълване и конфликти между групите ценности, да се установи тяхната динамика и развитие и въз основа на това да се отчетат възможни бъдещи изменения. Направени са интерпретации на особеностите на националния характер, които разширяват закономерностите и резултатите от настоящия труд към народопсихологическата перспектива.

Въз основа на това са дадени конкретни препоръки и насоки, които могат да бъдат приложени при формирането на ценности от институциите, които имат влияние и са отговорни за това – училище, медии, църква, семейство.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Публикациите по проблеми, свързани с дисертацията, са 15, сред които са посочени вече утвърдени общо 4 монографии в областта на организационната култура, ценностите и мотивацията, както и статии в чужди и наши периодични издания. 4 публикации са на английски език, като една от тях е с импакт фактор в реферирано в

SCOPUS научно издание. Част от публикациите са доклади на международни конференции, в това число у нас и в чужбина.

Публикационната активност на автора разкрива не само продължителността и стабилността на научните му интереси в областта на културата и ценностите, но и развитието на неговите идеи и въвеждането на нови проблеми в неговите изследвания. Проф. Марин Паунов е утвърден автор и неговите публикации са използвани и цитирани не само от икономисти, но и от широк кръг специалисти от социалните науки. В това отношение, изискванията за публичност на резултатите и тяхното приложение в теоретичен и приложен аспект от други изследователи, са изпълнени.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът отразява коректно съдържанието на дисертационния труд и в него са обхванати най-значимите проблеми и резултати, които авторът е дискутирал и интерпретирал.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Нямам съществени бележки относно дисертационния труд. Имам препоръки, които по никакъв начин не подлагат на съмнение и не са в противоречие с постиженията на автора, а биха могли да бъдат отчетени в перспектива. Те са свързани със съпоставимост на изведените закономерности с други изследвания на ценностите на съвременните българи. Макар че липсват данни за връзка между общественото доверие и шестата дименсия на Хофстеде - Минков, отнасяща се до удовлетворяване спрямо ограничаване, то препоръката ми е, че тя може да бъде полезна в бъдещи изследвания на автора при интерпретиране на българското доверие - недоверие. Ниските стойности на индекса при българи (съпоставими по стойности единствено с Албания) обясняват песимизма и негативизма, но и могат да потвърдят концепцията на автора за корените на българското недоверие, както и че потискането на потребностите, ограниченията и произтичащата от тях перцепция на българите, са една от причините за липса на инициативност, активност и респективно на икономически успехи и резултати.

Също така, би могло да се търси съпоставимост с изследвания в български контекст по ценностния модел на Шварц, използван и от автора в дисертационния труд. Става въпрос за изследванията на К. Байчинска, обобщени в монографията „Ценностите на съвременната българска култура“ (2011), които предшестват изследванията на автора, обхващат поредица от няколко изследвания от 90-те години на 20-ти век до влизането в ЕС, установяват ценностната криза и ценностните конфликти в личностен и социален план и могат да бъдат полезни при интерпретиране на изведените закономерности в дисертацията.

8. Заключение

Дисертационният труд за присъждане на научната степен „доктор на науките“ на професор д-р Марин Александров Паунов е разработен в съответствие с нормативните изисквания за присъждане на научната степен „доктор на науките“, регламентирани в Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и на Правилника за организацията и провеждането на конкурси за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в УНСС. Той отговаря напълно на изискванията за такъв род научни разработки. Въз основа на постиженията и приносите на автора, убедено ще гласувам за присъждане на Марин Александров Паунов на научната степен „Доктор на науките“, по научна специалност „Икономика и организация на труда“ в Университет за национално и световно стопанство.

05.03.2020 г., София

Подпис:

/проф. д.пс.н. Снежана Илиева/

REVIEW

By: Prof. Snezhana Evlogieva Ilieva, D.Sci.
Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Faculty of Philosophy, Department of
Social, Organizational, Clinical and Educational Psychology
Scientific Field: Psychology (Work and Organisational Psychology)

Regarding: Dissertation thesis for acquiring the scientific degree **Doctor of Science** in
Scientific Field 3.8. Economics (“Economics and Organisation of Labour”) at
UNWE

Author of Dissertation: Marin Alexandrov Paunov
Professor, Ph.D.
UNWE

Dissertation Title:
Culture, Economy and Social Trust
(with a research on values of Bulgarians
in an European context)

Reason to present a review/position paper: member of the scientific jury for dissertation
thesis defense appointed by Order No 3196/17.12.2019 by the Vice Rector of UNWE.

1. Information about the D.Sc. Candidate

The D.Sc. candidate has presented his dissertation thesis for consideration at the
Department “Human Resources and Social Protection” within the Faculty of General
Economics at UNWE according to Art. 39 of the Rules for the Implementation of the
Academic Staff Development Act in the Republic of Bulgaria. The opening of a procedure
for defense of the dissertation thesis was made based on: Decision of the Department
Council of Department “Human Resources and Social Protection” (No 4/13.12.2019) and
decision of the Faculty Council (No12/17.12.2019) of the Faculty of General Economic at
UNWE.

The submitted “Information about Fulfilment of the Minimum National Requirements under Art. 2b, Para. 2 and 3 of the Academic Staff Development Act in the Republic of Bulgaria for the acquisition of the scientific degree “Doctor of Sciences” of Prof. Marin Alexandrov Paunov, PhD and “Information about the Quoted Publications of Prof. Marin Alexandrov Paunov, PhD” (197 quotations in books) afford ground for holding that the present candidature fully complies with the minimum national requirements under Art. 2b, Para. 2 and 3 of the Academic Staff Development Act in the Republic of Bulgaria.

2. General Characteristics of the Presented Dissertation Thesis

The presented dissertation thesis consists of 242 pages structured in an introduction, five main chapters, a conclusion and references.

The relevance of the elaborated problems is beyond doubt and this is convincingly demonstrated by the author in the introduction. Research on values in a worldwide, European and national context has dominated the recent decades, as their influence on all spheres of life, including and most of all economic development, is considered. The role of culture as an explanation of the economic progress dates back to the beginning of the 20th century but it is increased by the search of the reasons for the “Japanese economic miracle” in the 1980s and afterwards, to one degree or another, is applied to the countries in East Asia and to other countries achieving high economic results and success. The answer to the question “What determines the ‘wealth of nations’, the quality of life and well-being of individuals” is inevitably reduced to the values embedded in a culture. They are used as an explanation where all other factors of economic growth and efficiency are not sufficient to reveal the causes and mechanisms due to which some societies and groups succeed while others fail. Prof. Marin Paunov expands and deepens the search for an answer to these questions and places an emphasis on social trust, which lends originality to his research thesis. The object and the subject of the dissertation research have been correctly outlined and seven research theses have been defined for which confirmation has been searched. In the introduction, as well as further in the main chapters of the dissertation, the research requests have been justified, with an emphasis on the complexity of the intersection between economics and culture.

The main goal of the research is directed to contribution to development of the theory and practice in terms of understanding the role of culture in general and of values and social trust in the context of economic development, in particular.

Researchers in the field of social sciences unconditionally accept that values determine the behaviour of individuals, influence management decisions and strategies, set priorities and landmarks to future development of organisations and societies. In Chapter 1, the leading concepts about the role of values are presented, as the author has demonstrated knowledge of the models that are most often used in comparative research of the values – the models of Sh. Schwartz and of R. Inglehart. In addition, it should be emphasized that despite the numerous studies of culture and its intersections with organisations and business on a worldwide and national scale, there remain a number of unresolved issues that Prof. Marin Paunov defines as goals and tasks of the present dissertation thesis and to which he tries to find an answer.

The debate ‘culture – economy’ is old, and it has been chronologically traced in Chapter 2. The chapter offers examples of both the so-called economic reductionism, related mainly with the ideas of K. Marx, and the sociological reductionism, stemming from the views of Weber about the protestant ethics and the spirit of capitalism. In the following chapters, the role of social trust - distrust as a cultural characteristic that is important for economic and social processes is convincingly outlined from theoretical and theoretical-empirical points of view.

Substantially, I can summarise that the author has demonstrated knowledge of the scientific literature interpreted through his lens and that his research goals are the classical and modern research works which reveals the role of values and the interaction between culture and economy. Research theses and tasks have been formulated that go beyond the scope or build on most of the available theoretical and empirical models.

3. Evaluation of the Obtained Scientific and Scientific-Applied Results

The dissertation thesis reveals a considerable part of the intersections among economy, culture and social trust. The emphasis on social trust gives an opportunity for explanation of a series of specific characteristics in the economic and social development and serves as a

starting point for explanation of the national specifics. Social trust is a construct that is well selected in this dissertation research and it integrates various levels of analysis: personality, group, organisational and social ones. This implies the use and integration of concepts from different fields of scientific knowledge: economics, sociology, psychology, as considered by the author. Defining social trust as an infrastructural element in cultural dimensions and preferences provides an appropriate explanatory framework, and social trust as a theoretical construct can be applied as a mediating variable that reveals the influence of cultural and economic processes on individual motivation.

The main theses and tasks stated by Prof. Marin Paunov have been confirmed and fulfilled. The used economic criteria related to performance and growth allow for establishment of interrelations between economy and culture on a nationwide scale. The comparison of Bulgaria with the other European countries surveyed on the basis of representative primary data from the European Social Surveys (ESS) afford ground not only for pessimistic findings. Prof. Marin Paunov uses the data from the comparative analysis to outline recommendations and possible solutions, so the results of his analysis are the starting point for determining prognoses and actions in the future.

Introducing of generalised social trust and the various more partial aspects of trust, respectively to the institutions in a country – the Parliament, the police, the legal system, and the politicians, gives grounds for making a comparison between the Bulgarian trust or (dis)trust, as the author emphasises, and the trust or (dis)trust of the respondents from other European countries who participated in the interpreted survey. Data on the correlations between trust and the basic dimensions of culture formulated by Hofstede are presented, highlighting the role of individualism and collectivism as a leading dimension of culture.

The dissertation thesis analyses the dominant values of the Bulgarians and takes into account the causes and mechanisms for their formation. The author proposes explanatory models, which include a series of factors, that influence the values of the contemporary Bulgarians and social trust - distrust.

Among the significant results of the dissertation thesis is the analysis of the peculiarities and consequences of the Bulgarian (dis)trust. It outlines its specificity, using comparative analyses with other countries, establishing its socio-economic dimensions, and interpreting some of the factors and reasons for its occurrence and the specificity of values as a whole. In

this section, the author presents his views and interpretations on problems concerning the national character. He demonstrates personal commitment, concern and responsibility, which is expressed in the emotionality, picturesque and categoricalness of the statement, but this in no way diminishes the significance of his findings.

The limitations of the present research have been correctly identified by the author, and they mainly relate to methodological problems and statistical procedures and analyses related to the data used, which are interpreted when proving the research theses.

The main goal of the dissertation thesis, which has been set preliminarily, concerning the establishment of the role of social trust in the interrelation culture - economy, has been achieved. The tasks presented at the beginning of the dissertation thesis appear to be ambitious and cover various at first glance problems ranging from studying of the debate culture - economy, through the role of values and social trust to “analysing in breadth and depth the basic and especially essential characteristics of the Bulgarian national character” (p.6 of the Extended Summary of Dissertation Thesis). In practice, however, in the analysis and interpretation of the data used, arguments are sought and applied for each of the set goals, and the stated tasks are implemented. It is necessary to note the consistency of the author when analysing the causes and consequences of distrust. He argues convincingly that generalised social trust is an important social parameter and a key element of the social capital and plays a particular role in the dimensions of national cultures and in economic and social processes in societies.

4. Evaluation of the Scientific and Scientific-Applied Contributions

The theoretical and applied contributions have been correctly formulated by the author and correspond to the stated creative searches.

Theoretically, the following could be distinguished among the leading contributions to the presented dissertation thesis:

Firstly, a systematic and reasoned analysis of the interrelation culture - economy in historical and modern terms has been conducted, thus contributing to clarifying the debate culture - economy. The role of culture is emphasised as a factor that determines the economic results and can serve as an explanation for the success - failure of the societies in general and of the contemporary Bulgarian society in particular.

The relationship values - motivation - activity at the individual level has been considered. An attempt has been made to integrate phenomena at different levels of analysis - mostly individually and of the society as a whole, to explain the specifics of the values and the value profile of the contemporary Bulgarians. For this purpose, constructs are used both at the individual level - motivation and perceptions of the individual, and constructs established at different levels of analysis, in this case trust and the values that characterise individuals as well as groups, organisations and societies as a whole.

The author highlights the role of social trust by tracing the relationships between generalised social trust and related private components - trust in the Parliament, the politicians, the legal system, and the police.

Social trust has been analysed from the perspective of cultural dimensions (power distance, individualism/collectivism, uncertainty tolerance). Stating social trust as a key component of culture is an indisputable contribution and represents the originality of the author's conception of the dissertation thesis.

Among the contributions, I should emphasise the application of a multidisciplinary approach to the problems studied, which inevitably stems from the content of the problems discussed. The author combines concepts of economics, psychology, sociology, correctly applying their conceptual apparatus. The established patterns are relevant for solving fundamental and applied problems, and their theoretical and empirical value allows them to be applied by a wide range of specialists in the field of social sciences.

Contributions of theoretical and applied nature can be attributed to the specification of the parameters and specific characteristics of social trust and to the illustration with statistically precise data and appropriate practical examples of the close relationship between culture, values, social trust and economy. The value profile of the contemporary Bulgarians has been outlined, using Schwartz's value categories and current and relevant data have been taken into account. The applied model of research on values allows to emphasise the complex relations of complementarity and conflicts between the groups of values, to identify their dynamics and development and based on this to take into account possible future changes. Interpretations of the peculiarities of the national character have been made which extend the patterns and results of the present work to the national psychological perspective.

On this basis, specific recommendations and guidelines have been given that can be applied to the formation of values by institutions that have influence and are responsible for it – the school, the media, the church and the family.

5. Evaluation of the Author's Publications

The publications on the problems related to the dissertation thesis are 15, among which there are already 4 approved monographs in the field of organisational culture, values and motivation, as well as articles in foreign and national periodicals. 4 publications are in English language, one of them having an impact factor in a SCOPUS referred scientific journal. Some of the publications are papers at international conferences in Bulgaria and abroad.

The author's publication activity reveals not only the duration and stability of his scientific interests in the field of culture and values, but also the development of his ideas and the introduction of new problems in his research. Prof. Marin Paunov is an established author and his publications have been used and cited not only by economists, but also by a wide range of social science professionals. In this respect, the requirements for publicity of the results and their application in theoretical and applied terms by other researchers have been met.

6. Evaluation of the Extended Summary of Dissertation Thesis

The Extended Summary of Dissertation Thesis accurately reflects the content of the dissertation thesis and encompasses the most significant problems and results that the author has discussed and interpreted.

7. Critical Notes, Recommendations and Questions

I have no significant comments on the dissertation thesis. I have recommendations that in no way throw discredit on and are not contrary to the author's achievements and contributions, but they could be taken into account in the future. They are related to the comparability of the above patterns with other research works on the values of the contemporary Bulgarians. Although there is no evidence of a link between social trust and

Hofstede-Minkov's sixth dimension of indulgence versus restraint, my recommendation is that it may be useful in future research on the author's interpretation of the Bulgarian trust - distrust. The low index values of the Bulgarians (comparable by index values only to Albania) explain the pessimism and negativism, but they can also confirm the author's concept of the roots of the Bulgarian distrust, as well as that suppression of needs, restrictions and the resulting perceptions of the Bulgarians are one of the reasons for the lack of initiative, activity and, respectively, of economic success and results.

Also, comparability with studies in the Bulgarian context according to the Schwartz's value model, used also by the author in his dissertation thesis could be sought. This refers to K. Baichinska's research, summarized in the monograph "Values of the Contemporary Bulgarian Culture" (2011), which preceded the author's research, covering a series of studies from the 1990s to the EU accession, established the value crisis and the value conflicts in personal and social terms and can be useful upon interpretation of the patterns found in the dissertation thesis.

8. Conclusion

The dissertation thesis for awarding of the degree of Doctor of Science to Professor Marin Alexandrov Paunov, PhD, has been developed in accordance with the normative requirements for awarding of the degree of Doctor of Science, regulated by the Academic Staff Development Act in the Republic of Bulgaria and the Rules for the Organisation and Holding of Competitions for the Acquisition of Academic Degrees and for the Occupation of Academic Positions at the UNWE. It fully complies with the requirements for this kind of scientific works. Based on the achievements and contributions of the author, I will confidently vote for the awarding to Marin Alexandrov Paunov of the scientific degree of Doctor of Science, in the scientific field "Economics and Organisation of Labour" at the University of National and World Economy.

5 March 2020, Sofia

Signature:

/Prof. Snezhana Evlogieva Ilieva, D. Sci./